

Handlingsplan för bredbandsutbyggnad på landsbygden 2017-2020

Plan

Fastställt av	Kommunfullmäktige
Reviderad	2019-05-27 § 128
Datum för fastställande	2017-04-24
Giltighetstid	2020-12-31
Ansvarig funktion	Koncernstaben
Diarienummer	KS-2016-00960
Målgrupp	Kommunstyrelsen Sundsvall Elnät AB ServaNet AB

Innehållsförteckning

1	<i>Sammanfattning</i>	3
2	<i>Bakgrund</i>	4
2.1	<i>Bredband och samhällsnyttan</i>	4
2.2	<i>Vad är bredband?</i>	5
2.3	<i>Mål och syfte med handlingsplanen</i>	8
2.4	<i>Definition av landsbygd och utbyggnadsförutsättningar</i>	8
2.5	<i>Koppling till övergripande kommunala styrdokument</i>	9
2.6	<i>Uppföljning</i>	11
3	<i>Bredbandsutbyggnaden</i>	12
3.1	<i>Bredbandsmålen</i>	12
3.2	<i>Bredbandstillgången i Sundsvalls kommun</i>	14
3.3	<i>Ansvar för bredbandsutbyggnaden</i>	15
3.4	<i>Statligt bredbandsstöd</i>	17
3.5	<i>Fiberutbyggnad i Sundsvalls kommuns regi</i>	18
3.6	<i>Kommunens roll i bredbandsutbyggnaden</i>	20
3.7	<i>Hur stort är investeringsbehovet?</i>	20
4	<i>Prioriterade områden och åtgärder</i>	24
4.1	<i>Främjande av bredbandsutbyggnad på landsbygden</i>	24
4.2	<i>Utbyggnad av regionalt ortssammanbindande fibernät</i>	26
4.3	<i>Utbyggnad av nya fibernät på landsbygden</i>	27
5	<i>Åtgärdslista</i>	30

1 Sammanfattning

År 2016 antog Sundsvalls kommunfullmäktige ett nytt landsbygdsprogram (övergripande strategi och handlingsplan för landsbygden) som gäller till år 2021. Där fastslås två övergripande mål för landsbygden: befolkningen ska öka och likaså andelen sysselsatta. Snabbt bredband pekas ut som ett av de strategiskt viktigaste områdena för landsbygdsutvecklingen. Regeringen antog i december 2016 en ny nationell bredbandsstrategi, där bredbandsmålet för år 2020 revideras och nu innebär att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s (tidigare 90 procent). Regeringen slår även fast att år 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband (se punkt 3.1.2). Mot bakgrund av detta så höjer även Sundsvalls kommun målet om bredbandstillgången år 2020 och ska således verka för att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Sett till den pågående digitaliseringen så är behovet av snabbt bredband i hela kommunen mycket stort. Bredbandsutbyggnaden utgår från marknadslösningar, vilket i regel innebär att marknads aktörer bygger bredband i områden där det är lönsamt. Kommunen bedömer i dagsläget, generellt sett, att det finns en fungerande konkurrens i tätorterna. Marknadskrafterna kan därmed lösa bredbandsutbyggnaden och bidra till måluppfyllelsen där. På landsbygden förutsätts däremot ofta både ideellt engagemang och statligt investeringsstöd för bredbandsutbyggnaden, vilket innebär att utbyggnadstakten halkar efter och riskerar att skapa ett slags digitalt utanförskap.

Nedanstående tre områden prioriteras i syfte att öka utbyggnaden av snabbt bredband på kommunens landsbygd, och därmed bidra till att nå bredbandsmålet att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Under varje område så finns det en åtgärd eller ett antal åtgärder som redogör för de aktiviteter som prioriteras, inklusive principerna för den kommunala fiberutbyggnaden på landsbygden.

- Främjande av bredbandsutbyggnad på landsbygden.
- Utbyggnad av regionalt ortssammanbindande fibernät.
- Utbyggnad av nya fibernät på landsbygden.

Den största och mest långtgående satsningen i handlingsplanen innebär att kommunstyrelsen lämnar högst 25 miljoner kr årligen, för perioden 2017-2020, i investeringsbidrag till Sundsvall Elnät (nätägare) för fiberutbyggnad på landsbygden. Bidraget innebär att stadsnätbolaget ServaNet, som är ett dotterbolag till Sundsvall Elnät och ägs gemensamt av totalt sju kommunala energibolag och kommuner i Västernorrlands och Jämtlands län, kan bygga nya fibernät på landsbygden i kommunen. Detta i områden där det saknas kommersiella förutsättningar eller möjlighet till statligt bredbandsstöd.

2 Bakgrund

2.1 Bredband och samhällsnyttan

Den digitala utvecklingen i samhället går snabbt. Samhällsservice, handel, nöjen och social interaktion hanteras idag i stor utsträckning över internet. Att kunna sköta bank- och myndighetsärenden, distansarbete och ta del av nyheter, kultur och information digitalt är exempel på aktiviteter i vardagen som förutsätter bredband. Fungerande bredbandslösningar i hela kommunen är i högsta grad en fråga om demokrati och inkludering. Det handlar ytterst om att alla ska ha möjlighet att vara en del av samhället på lika villkor. Det är därför mycket viktigt att se bredband som en grundläggande allmännyttig infrastruktur, precis som t.ex. vägar, elnät och avlopp.

Utvecklingen går mot fler bandbreddskrävande tjänster. En utbyggnad av bredband som klarar höga överföringshastigheter är därför nödvändig. En hög användning av IT och internet är bra för tillväxten, konkurrenskraften och innovationsförmågan i Sverige. Det bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle och till att möta utmaningar såsom klimatförändringar och en åldrande befolkning i ett glesbefolkat land.¹

Möjligheten att kommunicera och ta del av information digitalt är avgörande för att kunna bo, leva och driva företag på landsbygden.² Bredband kan därför sägas vara särskilt viktigt för landsbygdens utveckling, och bidrar till att lösa landsbygdens utmaningar, som ofta hänger samman med geografin och glesa strukturer. Utbyggnaden av snabbt bredband motiveras inte bara av att kommuninvånare, företagare och turister på landsbygden ska få tillgång till en bra och stabil uppkoppling, utan även utifrån att teknikutvecklingen och tillämpningen av IT-lösningar inom de gröna näringarna blir viktigare. Ett tekniksprång har t.ex. skett gällande uppkopplade jordbruksmaskiner och produktionssystem för att få kontroll på effektivitet och kostnader.

Ett annat mycket viktigt utvecklingsområde, inte minst utifrån kommunens perspektiv, som förutsätter fungerande bredband är digitala lösningar inom välfärden (såsom e-hälsa, e-utbildning och e-hemtjänst). Det kan på sikt bidra till bättre resursutnyttjande, kostnadsbesparingar, och högre kvalitet för kommunens och andra offentliga aktörers verksamheter, exempelvis inom vård- och omsorgssektorn. Detta bör även belysas utifrån den demografiska utvecklingen och faktumet att andelen äldre människor ökar. Det går bara att spekulera kring framtidens lösningar för t.ex. välfärdstjänster och samhällsservice. Sammantaget så finns det en stor samhällsnytta med en modern och väl utbyggd bredbandsinfrastruktur i hela kommunen.

¹ SOU 2014:21. *Bredband för Sverige in i framtiden*, s. 24

² SOU 2017:1. *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd*, s. 98

2.2 Vad är bredband?

Bredband är ett samlingsnamn för olika tekniker som möjliggör anslutning till internet med hög överföringshastighet. Bredband finns i både trådbunden och trådlös form, och i stort sett alla hushåll och företag i Sverige har idag tillgång till någon av teknikerna. De flesta kan välja mellan olika alternativ för sin uppkoppling. Det kan handla om anslutning via uttaget för det fasta telefonnätet eller via mobilt bredband. För snabb överföringshastighet, som omfattar minst 100 Mbit/s, krävs optisk fiber, kabel-TV eller mycket goda mottagnings- och kapacitetsförhållanden för 4G. Den sistnämnda tekniken ger dock, enligt Post- och telestyrelsens bredbandskartläggning, en faktisk överföringshastighet om 20 Mbit/s och räknas därför inte till de tekniker som uppfyller regeringens mål om 100 Mbit/s.³

Det sker idag ingen nämnvärd utbyggnad av det kopparbaserade telenätet eller kabel-TV-nätet. Optisk fiber och mobilt bredband byggs däremot ut i mycket stor omfattning.⁴ Nedan så följer exempel på några av de vanligaste bredbandsteknikerna.

2.2.1 Telenätet (xDSL)

Bredbandsuppkoppling genom det traditionella kopparbaserade telefonnätet möjliggörs genom xDSL (ADSL och VDSL), som är ett samlingsnamn för olika bredbandstekniker som baseras på nätet. Överföringshastigheten och kvaliteten försämras ju längre avståndet är till telestationen som abonnenten är ansluten till.⁵ xDSL-tekniken anses i dagsläget, maximalt, kunna leverera bredbandstjänster med en överföringshastighet om 30 Mbit/s, förutom vid mycket korta avstånd mellan abonnenten och telestationen då högre hastigheter möjliggörs.⁶

2.2.2 Kabel-TV (koaxialnät)

Kabel-TV-nät (koaxialnät) byggdes ursprungligen för att kunna distribuera ett stort antal TV-kanaler samtidigt till slutkunderna, men även bredbands- och telefonitjänster kan erbjudas om nätet är returaktiverat.⁷ Det är nästan uteslutande i tätortsområden som bredbandsuppkoppling genom kabel-TV-nätet är möjligt. Denna teknik klarar överföringshastigheter om 100 Mbit/s, men är asymmetrisk, d.v.s. snabbare nedströms än uppströms.⁸

³ Bredbandsforum. Vad är bredband?

<http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Om-bredband/Vad-ar-bredband/>
(Hämtad 2016-12-20)

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Bredbandsforum. (2012). *Bredbandsguiden*, s. 34

⁷ Ibid, s. 35

⁸ Bredbandsforum. Vad är bredband?

<http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Om-bredband/Vad-ar-bredband/>
(Hämtad 2016-12-20)

2.2.3 Optisk fiber

Optisk fiber är en trådbunden bredbandsteknik som baseras på överföring av ljusimpulser. Uppkoppling genom fiber håller en jämn kvalitet oberoende av avstånd, och möjliggör användning av kapacitetskrävande applikationer och tjänster över en och samma anslutning.⁹ Denna fasta bredbandsinfrastruktur medger idag hög kapacitet mest kostnadseffektivt. Kapaciteten anses vara nästintill obegränsad.¹⁰ Utrustningen som sitter i början och slutet av fiberkabeln avgör hur stora mängder data som kan skickas. Det räcker därför med att byta ut denna utrustning i takt med att tekniken utvecklas.¹¹

2.2.4 Mobilt bredband

Mobilt bredband är en bredbandsteknik som innebär att uppkoppling sker genom en radiosändare till ett mobilt bredbandsnät, och nästan alla hushåll kan idag ansluta till internet med mobilt bredband. Den senaste tekniken, LTE, kallas även för 4G.¹² Vid gynnsamma förhållanden så kan hastigheter om 80-100 Mbit/s uppnås, men detta varierar och påverkas t.ex. av antalet användare som använder nätet samtidigt och avståndet till närmaste mobilmast (basstation). Även väderförhållanden, t.ex. kraftigt regn eller snö, och hinder i vägen såsom berg, husväggar och tät skog, påverkar överföringen. Det går ibland att förstärka signalen genom att sätta upp en antenn på taket. En mycket viktig fördel med denna teknik är att den kan användas på alla platser där det finns mobilt bredbandsnät, även utanför hemmet. Lösningen lämpar sig sämre vid användning av tjänster som kräver hög kapacitet, och kostnaden för mobilt bredband beror på hur mycket data som används.¹³

2.2.5 Varför fiber?

Sundsvalls kommun ser optisk fiber som den mest framtidssäkra bredbandstekniken. Den möjliggör mycket höga överföringshastigheter (både upp- och nedströms), har hög driftsäkerhet och är oberoende av avstånd. Fiber lämpar sig därför särskilt bra för landsbygden. Ett nedgrävt fibernät är även robust vid olika kriser och samhällsstörningar, såsom stormar och kraftiga snöfall. Den investeringskostnad som fiberanslutningen initialt är förknippad med innebär i många fall en besparing på längre sikt, jämfört med de bredbandstekniker som många kunder betalar för idag, p.g.a. lägre månadskostnader

⁹ Ibid.

¹⁰ Bredbandsforum. (2012). *Bredbandsguiden*, s. 35

¹¹ Bredbandsforum. Bredband via fiber. <http://bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Vara-arbetsgrupper/villagruppen/Bredband-till-villa/vilken-teknik-motsvarar-mitt-behov/Fiber/> (Hämtad 2017-02-15)

¹² Bredbandsforum. Vad är bredband? <http://www.bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Om-bredband/Vad-ar-bredband/> (Hämtad 2016-12-20)

¹³ Bredbandsforum. Bredband via mobilnätet. <http://bredbandsforum.se/Om-Bredbandsforum/Vara-arbetsgrupper/villagruppen/Bredband-till-villa/vilken-teknik-motsvarar-mitt-behov/Mobilt-bredband/> (Hämtad 2017-02-15)

för flera bredbandstjänster och möjligheten att använda dessa genom en och samma anslutning. Fiber blir exempelvis allt viktigare för Tv-tittande, samtidigt som utvecklingen går mot fler högupplösta streamingtjänster genom bredband. Fiber kan dessutom höja fastighetsvärdet.

Mobilt bredband är ett mycket viktigt komplement till fiber. Behovet av den ena bredbandstekniken utesluter därmed inte behovet av den andra. Tvärtom så anser kommunen att såväl trådbundet som trådlöst bredband utgör grundläggande förutsättningar för Sundsvalls digitala utveckling. Ett väl utbyggt fibernät är även viktigt för mobilt bredband av hög kvalitet, då fiberanslutna master behövs för att kunna leverera bra mobilt bredband. Fiber är ett bra alternativ för uppkoppling från fasta platser, d.v.s. i hemmet eller på arbetet, och mobilt bredband behövs för uppkoppling till internet med hög kapacitet mellan dessa platser, t.ex. på affären eller på arbetsresan.

En övergång till fiber är också viktigt sett till den pågående avvecklingen av telestationer i landet. Telia satsar på att bygga ut fiber- och mobilnätet, och stänger därför ned delar av kopparnätet som inte lever upp till de kapacitetsbehov som finns idag. Totalt elva telestationer i Sundsvalls kommun (alla på landsbygden), som förser hushåll och företag i dessa områden med bredband och andra tjänster genom kopparnätet, kommer att stängas ned under 2018:

- Anundgård
- Armsjön
- Gårdtjärn
- Hartungviken
- Lilström
- Lörudden
- Norrböle
- Norrhassel
- Spikarna
- Sättna-Storbränna
- Viggesjön.¹⁴

De flesta som berörs av Telias avveckling av kopparnätet kommer istället att erbjudas tjänster genom mobilnätet. Kunder i områden med utbyggt fibernät får välja mellan fiber- eller mobiltjänster. Berörda Teliakunder samt kunder till andra operatörer kommer att informeras om nedstängningen i god tid.¹⁵

Det kommunala stadsnätbolaget ServaNet erbjuder idag möjlighet till fiberanslutning i flera av områdena ovan, och ett antal områden kommer även att

¹⁴ Telia. Det här är framtidens nät. <https://www.telia.se/privat/om/framtidensnat> (Hämtad 2017-02-13)

¹⁵ Ibid.

byggas ut inom ramen för bolagets sedan tidigare planerade fiberutbyggnad (läs mer om ServaNets verksamhet under punkt 3.5).

2.3 Mål och syfte med handlingsplanen

Sundsvalls kommuns mål för bredbandstillgången är att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Detta mål gäller för *hela* kommunens geografiska område. Förutsättningarna för att bygga snabbt bredband skiljer sig däremot mellan tätorts- och landsbygdsområden i kommunen. Marknadskrafterna bedöms kunna klara utbyggnaden i tätorterna under de närmaste åren (se punkt 2.4) medan det på landsbygden finns behov av särskilda insatser, t.ex. i form av offentligt stöd. Denna handlingsplan syftar därmed till att öka utbyggnaden av snabbt bredband på landsbygden för perioden 2017-2020.

2.4 Definition av landsbygd och utbyggnadsförutsättningar

Det finns ingen ensam landsbygdsdefinition i Sverige. Det finns snarare ett antal definitioner som passar olika bra beroende på situationen. Sundsvalls kommuns landsbygdsdefinition framgår av översiktsplanen och landsbygdsprogrammet och innebär att allt område utanför Sundsvalls och Njurundas tätortsområde (inklusive Vi) utgörs av kustlandet respektive inlandet, som tillsammans bildar landsbygden. Det innebär att kommunen även definierar ett antal tätorter som landsbygd. Ett antal av dessa utgör serviceorter, som förser landsbygden med grundläggande offentlig och kommersiell service.

Post- och telestyrelsen har, på uppdrag av Jordbruksverket, genomfört en marknadsanalys på bredbandsområdet. Myndigheten bedömer att det inom tätorter, utifrån SCB:s definition (minst 200 invånare och högst 200 meter mellan husen), finns förutsättningar för kommersiell bredbandsutbyggnad. I ett yttrande till Jordbruksverket år 2016 fastslår Post- och telestyrelsen att bedömningen kvarstår, d.v.s. att den kommersiella bredbandsutbyggnaden under de närmaste tre åren kommer att täcka åtminstone samtliga tätorter och möjligtvis även en del småorter.¹⁶

Sundsvalls kommun delar bedömningen ovan och anser att det generellt sett finns en fungerande konkurrens inom kommunens tätorter. I detta dokument används därför en mer specifik landsbygdsdefinition, där allt område utanför tätorter räknas som landsbygd.

¹⁶ Post- och telestyrelsen (2016). *Underlag till Statens jordbruksverk inför uppdatering av marknadsanalys enligt förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder*, s. 1

2.5 Koppling till övergripande kommunala styrdokument

2.5.1 Landsbygdsprogram 2021 för Sundsvalls kommun (bredbandsstrategi för landsbygden)

Kommunfullmäktige i Sundsvall antog den 26 september 2016 Landsbygdsprogram 2021 för Sundsvalls kommun. Det utgör kommunens *övergripande* strategi och handlingsplan för landsbygden, samt mer specifikt kommunens bredbandsstrategi för landsbygden. Programmet bidrar till att nå Sundsvalls kommuns övergripande målbild för år 2021 (se punkt 2.5.3) men slår även fast separata, övergripande mål om att antalet bosatta och andelen sysselsatta på landsbygden ska öka till år 2021. Tillgången till snabbt bredband är en mycket viktig förutsättning för att kunna nå de båda målen.

Bredbandsfrågorna hanteras inom fokusområdet snabbt bredband. Följande strategiska inriktning har fastställts:

- Snabbt bredband är i grunden en demokrati- och inkluderingsfråga. Det finns ett allmännyttigt intresse i en modern och väl utbyggd IT-infrastruktur i hela kommunen. Det skapar bl.a. förutsättningar för nya digitala lösningar i välfärden och för näringslivsutvecklingen.
- Sundsvalls kommun ska, utifrån de nationella och regionala målen, verka för att 90 procent av alla hushåll och företag i kommunen har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s senast år 2020.¹⁷
- Sundsvalls kommun ska principiellt arbeta för att öka utbyggnaden av öppen, konkurrensneutral och passiv bredbandsinfrastruktur i form av fiberoptik för att nå bredbandsmålen.
- Den svenska bredbandspolitiken bygger på marknadslösningar. Det innebär att privata aktörer i första hand svarar för bredbandstillgången och att kommunala aktörer inte får snedvrیدا eller hämma konkurrensen.
- Sundsvalls kommun är positiv till den så kallade byanätsmodellen och ser den som ett komplement till den kommersiella utbyggnaden. Kommunen ska bl.a. genom bredbandslotsen stötta fiberföreningar på landsbygden.

Följande nya och pågående uppdrag, kopplat till fokusområdet snabbt bredband, framgår av landsbygdsprogrammet övergripande handlingsplan, och ger en samlad bild av kommunens satsningar på området:

¹⁷ I samband med att regeringen i december 2016 antog en ny bredbandsstrategi så höjdes det tidigare målet om bredbandstillgången för år 2020 från 90 procent till 95 procent. Mot bakgrund av detta så höjer även Sundsvalls kommun det kommunala bredbandsmålet för år 2020 och ska således verka för att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

- Sundsvall Elnät AB och ServaNet AB ska, i samverkan med Länsstyrelsen Västernorrland och andra kommuner i länet, medverka till byggandet av ett regionalt ortssammanbindande fibernät (via EU-projektet *Dig.2020*).
- Sundsvall Elnät AB och ServaNet AB ska, i enlighet med ägardirektiven och utan att snedvrیدا eller hämma konkurrensen på området, fortsätta utbyggnaden av fibernät på landsbygden i Sundsvall.
- Näringslivsbolaget i Sundsvall AB ska, genom bredbandslotsen, fortsätta stötta fiberföreningar och andra aktörer på landsbygden och arbeta för ökad fiberutbyggnad där, samt vid behov se över möjligheten att utvidga funktionen ytterligare.¹⁸
- Kommunstyrelsen ska, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut 2016-06-27 och efter prövning av varje enskilt fall, bevilja fiberföreningar på landsbygden kommunal borgen för banklån, i väntan på utbetalning av beviljat EU-bidrag för bredbandsutbyggnad.
- Kommunstyrelsen ska under år 2016 utreda förutsättningarna för att införa en kommunal helhetslösning för fiberföreningar i Sundsvall som vill bygga fibernät på landsbygden genom de kommunala bolagen Sundsvall Elnät AB och ServaNet AB.
- Kommunstyrelsen ska under år 2016 ta fram en fördjupad handlingsplan för utbyggnad av snabbt bredband på landsbygden (under landsbygdsprogrammet) med fokus hur kommunen ytterligare ska arbeta för att öka fiberutbyggnaden på landsbygden.

Handlingsplan för bredbandsutbyggnad på landsbygden 2017-2020 har därmed tagits fram med utgångspunkt i de två sista uppdragen. Den utgår från landsbygdsprogrammets övergripande ramar, men redogör mer konkret och detaljerat för hur kommunen ska uppnå programmets ambitioner när det gäller bredbandstillgången på landsbygden.

2.5.2 Mål och resursplan för Sundsvalls kommun

Mål och resursplan för Sundsvalls kommun (MRP) är kommunens budget. Där anger kommunfullmäktige inriktning för kommunens verksamhet. Den innehåller dels konkreta uppdrag för verksamheten och dels information om hur mycket den får kosta. Budgeten gäller för två år med plan för ytterligare två år. Den bryts sedan ned av kommunens nämnder, som tar fram ett-åriga mål och resursplaner för sina egna verksamhetsområden. Handlingsplanen utgår därför ytterst, precis som landsbygdsprogrammet, från de ramar och eventuella uppdrag som framgår av gällande mål och resursplaner.

¹⁸ I Sundsvalls kommuns Mål och resursplan 2017-2018 med plan för 2019-2020 uppdras kommunstyrelsen att inrätta en landsbygdsutvecklarfunktion. Landsbygdsutvecklaren ska även ha rollen som bredbandslots. Detta innebär att rollen permanentas och att ansvaret flyttas från Näringslivsbolaget till kommunstyrelsen (koncernstaben).

2.5.3 RIKARE (HT21)

RIKARE är Sundsvalls kommuns hållbara tillväxtstrategi och beskriver hur kommunen ska arbeta för att nå en övergripande målbild år 2021:

1. Sundsvall har fler än 100 000 invånare.
2. Fler jobb i nya och växande företag och organisationer bidrar till en hållbar utveckling.
3. Vi är föregångare i att utveckla logistiklösningar med gröna resor och transporter i alla väderstreck.
4. I Sundsvall finns en mångfald av människor och idéer.
5. Hela utbildningssystemet är attraktivt och av högsta kvalitet.
6. Sundsvall erbjuder trygghet och livsmiljö i toppklass där alla ges möjlighet att växa i ett klimatsmart och klimatsäkert samhälle.

Den hållbara tillväxtstrategin är övergripande för hela kommunkoncernen, och utgör en gemensam plattform som kommunens övriga planering och styrning utgår från. Varje bokstav i RIKARE utgör namnet på ett strategiområde (I står för infrastruktur, K står för kompetens o.s.v.) och bredband kan sägas vara en viktig förutsättning för samtliga strategiområden. Snabbt bredband på landsbygden kan exempelvis bidra till: ökad inflyttning (som i sin tur bidrar till att säkra underlaget för offentlig och kommersiell service), att skapa nya arbetstillfällen och möjligheter för befintliga företag att växa, minskad klimatpåverkan och en effektivare kommun.

2.5.4 Översiktsplan

Översiktsplan Sundsvall 2021 beskriver Sundsvalls kommuns långsiktiga planering av mark och vattenanvändning, hur bebyggelsen ska utvecklas och hur befintliga marktillgångar ska användas, utvecklas och bevaras. En stark region med goda kommunikationer är ett av målen för översiktsplaneringen. Enligt beskrivningen av målet ovan så ska Sundsvalls utveckling samordnas med utbyggnaden av den tekniska infrastrukturen, i syfte att skapa en bra IT-infrastruktur (bredbandsutbyggnad) för flertalet Sundsvallsbor.

I översiktsplanen så finns det kommunövergripande generella riktlinjer för landsbygdsutveckling och generella riktlinjer för inlandet och kustlandet. Av riktlinjerna för landsbygdsutveckling så framgår det bl.a. att täckning och kapacitet för telefoni och bredbandsnät bör förbättras på landsbygden.

2.6 Uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att handlingsplanen och dess åtgärder följs upp en gång per år, med start år 2018, och att uppföljningen överlämnas till kommunfullmäktige. Detta sker i samband med uppföljningen av Sundsvalls kommuns landsbygdsprogram. Eventuella revideringar av handlingsplanen bör ske i samband med uppföljningen.

3 Bredbandsutbyggnaden

3.1 Bredbandsmålen

Målen för bredbandstillgången hanteras på flera olika nivåer i samhället. Det finns fastslagna bredbandsmål på europeisk, nationell, regional och kommunal nivå för perioden 2020-2025.

3.1.1 Europeiskt bredbandsmål

Av EU-kommissionens Digital agenda för Europa framgår följande mål för bredbandstillgången:

- År 2013 bör 100 procent av EU-medborgarna ha tillgång till bredband.
- År 2020 bör 100 procent av EU-medborgarna ha tillgång till bredband om minst 30 Mbit/s.
- År 2020 bör 50 procent av hushållen i EU abonnera på bredband om minst 100 Mbit/s.¹⁹

3.1.2 Nationellt bredbandsmål

År 2009 antog regeringen Bredbandsstrategi för Sverige. Där framgår de då gällande nationella målen för bredbandstillgången:

- Sverige ska ha bredband i världsklass.
- År 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2015 bör 40 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.²⁰

I december 2016 antog regeringen en ny bredbandsstrategi för Sverige, med visionen ett *helt uppkopplat Sverige*. Målet om bredbandstillgången år 2020 revideras samtidigt som regeringen sätter upp nya och mer långtgående mål:

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.²¹

¹⁹ EU-kommissionen. (2010). *En digital agenda för Europa*, s. 43

²⁰ Regeringen. (2009). *Bredbandsstrategi för Sverige*, s. 20

²¹ Regeringen. (2016). *Sverige helt uppkopplat år 2025 – en bredbandsstrategi*, s. 8-11

Målet om tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet år 2023 är ett komplement till regeringsmålet om snabbt bredband i hemmet och i arbetet, och innebär att där människor befinner sig bör det vara möjligt att använda de mobila tjänster som efterfrågas, situationsanpassat. Med andra ord ska det genom trådlös uppkoppling gå att använda tjänster, applikationer och andra funktioner utanför hemmet och i arbetet (exempelvis på bussen eller på promenaden). Detta utan avbrott och med tillräcklig kapacitet.²²

Målet om tillgång till snabbt bredband år 2025 innebär att 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s. 1,9 procent bör ha tillgång till 100 Mbit/s och resterade 0,1 procent bör ha tillgång till 30 Mbit/s. Målet omfattar enbart anslutning i fasta punkter eller på en fast plats, med andra ord användning i hemmet eller på arbetet. Målet är dock teknikneutralt, vilket betyder att så väl fasta som trådlösa tekniker avses.²³

3.1.3 Regionalt bredbandsmål

Länsstyrelsen Västernorrland har i Handlingsplan för bredbandsutbyggnad slagit fast följande mål för bredbandsutbyggnaden i länet:

- År 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2020 ska det finnas öppet, robust och operatörsneutralt nät mellan samtliga kommuner i länet.
- År 2020 ska alla fasta offentliga arbetsställen ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.²⁴

Den 1 januari 2017 övertog Landstinget Västernorrland, i och med bildandet av region, det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelsen. Ansvaret för bredbandsfrågorna är därför uppdelat på två regionala aktörer. Länsstyrelsen ansvarar bl.a. för projektet Dig. 2020 och landsbygdsprogrammet med stöd till bredbandsinfrastruktur, medan ansvaret för att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator har övergått till landstinget. Landstinget ansvarar även för övergripande samordning, samverkan och samarbete i bredbandsfrågor, att stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågorna samt till att sprida information om bredbandstäckningen i länet.²⁵

²² Ibid, s. 9

²³ Ibid, s. 11

²⁴ Länsstyrelsen Västernorrland. (2014). *Handlingsplan för bredbandsutbyggnad*, s. 1

²⁵ Länsstyrelsen Västernorrland. Bredband.

<http://www.lansstyrelsen.se/Vasternorrland/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/infrastruktur-och-it/bredband/Pages/default.aspx> (Hämtad 2017-01-10)

3.1.4 Kommunalt bredbandsmål

Sundsvalls kommun ska, med utgångspunkt i det nationella bredbandsmålet för år 2020, verka för att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

3.2 Bredbandstillgången i Sundsvalls kommun

Tabellerna nedan visar kommunens hushålls och företags tillgång till olika bredbandshastigheter och bredbandstekniker. De bygger på Post- och telestyrelsens bredbandskartläggning 2015 (den senast tillgängliga statistiken). Begreppet företag betraktas i kartläggningen som synonymt med begreppet arbetsställe och definieras som en stadigvarande adress där en privatperson eller en juridisk person bedriver verksamhet.²⁶

3.2.1 Tillgång till bredbandshastigheter Sundsvalls kommun år 2015

Hastighet	Tillgång totalt	Inom tätort och småort	Utanför tätort och småort
Saknar bredband	0 %	0 %	0 %
1 Mbit/s eller mer	100 %	100 %	100 %
3 Mbit/s eller mer	100 %	100 %	100 %
10 Mbit/s eller mer	99 %	100 %	91 %
30 Mbit/s eller mer	81 %	89 %	22 %
100 Mbit/s eller mer	64 %	71 %	13 %

Källa: Post- och telestyrelsens bredbandskarta. (Hämtad 2016-12-23)

3.2.2 Tillgång till bredbandstekniker Sundsvalls kommun år 2015

Teknik	Tillgång totalt	Inom tätort och småort	Utanför tätort och småort
Fiber	58 %	64 %	13 %
Kabel	38 %	42 %	0 %
xDSL	96 %	98 %	75 %
VDSL	16 %	18 %	1 %
3G	100 %	100 %	97 %
4G	100 %	100 %	100 %

Källa: Post- och telestyrelsens bredbandskarta. (Hämtad 2016-12-23)

Att hushåll och företag har *tillgång* till bredband innebär i kartläggningen att de ska ha möjlighet att, på kort tid och utan särskilda kostnader, beställa ett internetabonnemang till den aktuella adressen för hushållet eller företaget. Till särskilda kostnader räknas kostnader utöver vad som normalt debiteras slutkunden vid försäljning av internetabonnemang. Exempelvis så räknas installation av fiber från tomtgränsen till huset som en särskild kostnad som

²⁶ Post- och telestyrelsen. (2016). *PTS bredbandskartläggning 2015*, s. 11

därmed inte ska behövas enligt definitionen.²⁷ När det gäller fibertillgången så redogörs därför i praktiken för andelen hushåll och företag som har fiber indraget i fastigheten.

Tabellernas siffror är avrundade, vilket innebär att när t.ex. 100 procent har tillgång till en viss hastighet eller teknik i ett visst område så kan det ändå finnas hushåll och företag som saknar denna tillgång.²⁸

3.2.3 Tillgång till bredband och snabbt bredband

Bredbandskartläggningen visar att 100 procent av alla Sundsvalls kommuns hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 3 Mbit/s. 99 procent har tillgång till bredband om minst 10 Mbit/s. Det är framför allt det mobila bredbandet (3G och 4G) och kopparnätet (xDSL) som möjliggör bredbandsuppkoppling i hela kommunen. Bredband via kopparnätet är t.ex. möjligt för hela 96 procent av alla hushåll och företag i kommunen. Tre av fyra utanför tätort och småort har, än så länge, möjlighet att ansluta med denna teknik.

När det gäller andelen hushåll och företag med tillgång till 100 Mbit/s eller mer så placerar sig Sundsvalls kommun med 64 procent något lägre än riket, men högre än länet (66 procent respektive 54 procent). Denna andel utanför tätorter och småorter är dock lägre i kommunen (13 procent) än i både riket och i länet (21 procent respektive 17 procent).²⁹ Andelen hushåll och företag med tillgång till fiber utanför tätorter och småorter i kommunen motsvarar, vilket framgår av tabellerna ovan, andelen med tillgång till 100 Mbit/s.

3.3 Ansvaret för bredbandsutbyggnaden

Den svenska bredbandsutbyggnaden utgår från marknadsmässiga principer. Marknadens aktörer bygger därmed bredbandsinfrastruktur i områden där de bedömer att det är lönsamt, i konkurrens med varandra. På landsbygden så saknas ofta de marknadsmässiga förutsättningarna för att kunna bygga fast bredbandsinfrastruktur, och det statliga bredbandsstödet kan då möjliggöra investeringar även där (se punkt 3.4). Den stora efterfrågan på fiber innebär dock att marknadskrafterna i viss utsträckning klarar bredbandsutbyggnaden även på landsbygden (framför allt den tätortsnära) utan stöd.

Två privata företag, IP Only och Zitius, planerar för tillfället fiberutbyggnad på delar av Sundsvalls kommuns landsbygd. IP Only är även verksam i kommunens tätortsområden.

²⁷ Ibid.

²⁸ Post- och telestyrelsen. Bredbandskartan.
<http://bredbandskartan.se/> (Hämtad 2016-12-23)

²⁹ Ibid.

Regeringen betonar i bredbandsstrategin att bredbandsutbyggnaden ska vara fortsatt marknadsdriven, och kompletteras med offentliga insatser. De höjda ambitionerna gällande bredbandstillgången (målet om tillgången till snabbt bredband omfattar nu alla) innebär att marknadsaktörernas investeringar är avgörande, och de behöver få incitament och förutsättningar för att fortsätta investera. Det offentliga bidrar med åtgärder för att underlätta utbyggnad av bredband när den fördröjas p.g.a. geografiska avstånd och lägre befolkningsdensitet. På delar av lands- och glesbygden i Sverige så finns det utmaningar gällande lönsamheten i investeringarna. Detta kräver administrativa insatser (såsom stöd till bredbandsutbyggnad i områden där det inte går att bygga på kommersiella grunder) och offentliga investeringar.³⁰

3.3.1 De kommunala stadsnätens roll

De kommunala stadsnäten i Sverige har haft, och fortsätter att ha, en mycket betydelsefull roll i bredbandsutbyggnaden, och står för cirka två tredjedelar av den fiber som har anlagts hittills.³¹ Det finns idag stadsnät i cirka 200 av Sveriges 290 kommuner, och över 85 procent av dessa är kommunalt ägda. Storleken på bredbandsnäten och vilken verksamhet som bedrivs varierar i stor utsträckning mellan kommunerna. Några kommuner äger enbart själva nätinfrastrukturen medan andra har rollen som kommunikationsoperatör och aktiverar bredbandsnätet. I enstaka kommuner används bredbandsnätet enbart för att sammanbinda kommunens verksamheter, medan andra stadsnät även ansluter hushåll och företag.³²

OECD har genomfört en studie där erfarenheterna av kommunala stadsnät i ett antal utvalda OECD-länder undersöks. Av studien framgår att det ibland krävs en kombination av både privata och offentliga bredbandsinvesteringar, framför allt när de kommersiella aktörerna bedömer att efterfrågan är för låg för att de ska kunna genomföra investeringar. Generellt sett så visar erfarenheter att de kommunala stadsnäten stimulerar till ytterligare investeringar, och i vissa fall så leder stadsnätens investeringar till att privata aktörer ökar sina investeringar, i områden som annars skulle präglas av otillräcklig konkurrens från en ensam operatör.³³

SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) valde under år 2016 att säga upp en överenskommelse från år 2010 om kommunala principer på bredbandsområdet, som organisationen tidigare hade ingått med Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen. Anledningen är framför allt att SKL vill se en större acceptans för offentligt ägd bredbandsinfrastruktur, och anser att lokala och

³⁰ Regeringen. (2016). *Sverige helt uppkopplat år 2025 – en bredbandsstrategi*, s. 13

³¹ SOU 2014:21. *Bredband för Sverige in i framtiden*, s. 14

³² Svenska Stadsnätsföreningen. STADSNÄTENS ROLL. <http://www.ssnf.org/sveriges-stadsnat/stadsnatens-roll/> (Hämtad 2017-02-14)

³³ OECD. (2015). *Development of High-Speed Networks and the Role of Municipal Networks*, s. 5

nationella bredbandsnät gör störst samhällsnytta när de ägs av det offentliga, och företagen konkurrerar om att använda näten för att erbjuda bredbands-tjänster till kunderna. Infrastrukturen är även viktig när kommunernas och landstingets välfärdstjänster nu digitaliseras.³⁴

3.4 Statligt bredbandsstöd

3.4.1 Landsbygdsprogram 2014-2020

Regeringen har satsat 3,25 miljarder kr i Landsbygdsprogrammet 2014-2020 för att öka utbyggnaden av snabbt bredband på landsbygden.³⁵ Stöd lämnas enbart för utbyggnad utanför tätorter, utifrån SCB:s definition (d.v.s. orter med minst 200 invånare och högst 200 meter mellan husen). Bredbandsnät som byggs med stöd pengar ska uppfylla definitionen för nya generationens accessnät (NGA-nät), d.v.s. nät med hög överföringshastighet. Näten måste även vara öppna (EU-villkor), eftersom abonnenterna i så stor utsträckning som möjligt ska kunna välja vilka leverantörer som de vill köpa bredbands-tjänster från, till ett rimligt pris.³⁶

Den som söker det statliga bredbandsstödet ska vara en juridisk person. Det innebär att alla typer av föreningar, organisationer, företag, kommuner och myndigheter kan söka stödet. Privatpersoner och enskilda firmor, som inte räknas som juridiska personer, kan således inte göra det. Ett krav för att stöd ska beviljas är att projektet ska vara till nytta för fler, såsom när en förening bygger för sina medlemmar eller när en kommun bygger för fler än de egna verksamheterna. Stöd lämnas för ett projekts utgifter i passiv infrastruktur, d.v.s. den grundläggande infrastrukturen, exempelvis kanalisationsrör och fiberkablar. Den del av projektet som inte finansieras av bredbandsstödet ska täckas av privata medel, t.ex. insatser eller anslutningsavgifter. Det är inte möjligt att samtidigt medfinansiera ett projekt med andra offentliga stöd, såsom pengar från ett landsting eller en kommun.³⁷

Stödet för bredbandsutbyggnad i landsbygdsprogrammet kommer att ökas från 3,25 miljarder kr till 4,25 miljarder kr. Ökningen sker mot bakgrund av att regeringen (vilket aviserades i budgetpropositionen för år 2017) avser att

³⁴ Sveriges Kommuner och Landsting. Överenskommelse om bredbandsnät sägs upp. <https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/overenskommelseombredbandsnatsagsupp.8685.html> (Hämtad 2017-02-14).

³⁵ Jordbruksverket. Stöd till bredbandsutbyggnad. <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/stod/stodilandsbygdsprogrammet/bredband.4.37e9ac46144f41921cd2c761.html> (Hämtad 2017-02-10)

³⁶ Jordbruksverket. Villkor för bredbandsstödet. <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/stod/stodilandsbygdsprogrammet/bredband/villkorforbredbandsstodet.4.44141f7315158c431c5b9202.html> (Hämtad 2017-02-10)

³⁷ Jordbruksverket. Att söka bredbandsstödet. <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/stod/stodilandsbygdsprogrammet/bredband/attsokabredbandsstod.4.44141f7315158c431c5b91f5.html> (Hämtad 2017-02-10)

öka bredbandsstödet med totalt 850 miljoner kr, samtidigt som regeringen har beslutat att omfördela 150 miljoner kr inom programmet till stödet.³⁸ Jordbruksverket har i nuläget fördelat omkring 144 miljoner kr av den nationella budgeten till Västernorrlands län.

Länsstyrelsen Västernorrland handlägger och beslutar om bredbandsstödet i länet. Stödet söks via Jordbruksverkets e-tjänst. Mer information om stödet finns på Jordbruksverkets och Länsstyrelsen Västernorrlands hemsidor.

3.4.2 Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Målet med Europeiska regionala utvecklingsfondens (ERUF) är att stärka ekonomisk och social sammanhållning i den Europeiska unionen genom att korrigera bristande balans mellan dess regioner.³⁹ Ett av fem tematiska mål i programmet för Mellersta Norrland är att öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik.⁴⁰ Bredbandsprojektet Dig.2020 syftar till att bygga ett strategiskt ortssammanbindande fibernät mellan kommunerna i Västernorrland (se punkt 4.3.) och finansieras till hälften av programmet. Information om stödet finns främst på Tillväxtverkets hemsida.

3.5 Fiberutbyggnad i Sundsvalls kommuns regi

Sundsvalls kommun äger passiv fiberinfrastruktur, såsom fiberkablar och kanalisation, genom det helägda kommunala bolaget Sundsvall Elnät AB. Bolaget har därmed rollen som *nätägare*. Tillsammans med andra nätägare (kommunala energibolag och kommuner) i Västernorrlands och Jämtlands län äger Sundsvall Elnät det gemensamma driftbolaget ServaNet AB, som har rollen som *kommunikationsoperatör*. ServaNet ansvarar därmed för den aktiva utrustningen som krävs för att skapa signal i nätet, t.ex. switchar och tekniska boxar. Sundsvall Elnät äger 65,9 procent av aktierna i bolaget och är således majoritetsägare. De övriga delägarna i Västernorrland är Timrå kommun, Ånge kommun och Härnösand Energi & Miljö AB (HEMAB). Delägarna i Jämtland utgörs av Ragunda kommun, Strömsunds kommun och Bergs Tingslags Elektriska AB (BTEA).

Förenklat uttryckt så äger ServaNets delägare (Sundsvall Elnät i Sundsvalls kommuns fall) den passiva infrastrukturen och hyr ut den till ServaNet, som bl.a. ansvarar för försäljning, projektering, byggnation, drift och underhåll. På så vis bildas ett enhetligt och sammanhängande stadsnät mellan de olika

³⁸ SOU 2014:21. *Bredband för Sverige in i framtiden*, s. 29

³⁹ Europeiska kommissionen. Europeiska regionala utvecklingsfonden. http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/funding/erdf/ (Hämtad 2017-02-14)

⁴⁰ Tillväxtverket. Mellersta Norrland. <https://tillvaxtverket.se/eu-program/mellersta-norrland.html> (Hämtad 2017-02-14)

administrativa kommun- och länsgränserna, samtidigt som infrastrukturen alltså ägs av ett antal aktörer. Till ytan är ServaNet landets största stadsnät.⁴¹

3.5.1 Öppet stadsnät

ServaNet är ett öppet stadsnät. Det betyder att bolaget endast tillhandahåller själva tillgången till fibernätet och ansluter villor, flerfamiljshus och företag. Väl ansluten till stadsnätet kan slutkunden köpa internet-, TV- och telefoni-tjänster från ett flertal privata *tjänsteleverantörer*, som får tillgång till nätet på konkurrensneutrala och icke-diskriminerande villkor. Denna öppna stadsnätlösning innebär även att andra kommunikationsoperatörer har möjlighet att köpa kapacitet av ServaNet, eller hyra svartfiber och då själv ansvara för den aktiva utrustningen som krävs för att skapa signal i nätet. Det kan även handla om företag som exempelvis har behov av att föra över stora mängder information mellan två punkter. Nästan alla fasta kommunala arbetsställen i kommunen (t.ex. skolor och äldreboenden) är ansluten till stadsnätet.

Modellen där en aktör har rollen som kommunikationsoperatör och separata aktörer konkurrerar om tjänsteutbudet skapar förutsättningar för en god och fungerande konkurrens på området. En monopolställning undviks och slutkunden får stor valfrihet att, exempelvis utifrån pris, välja tjänster från olika marknadsaktörer och kan vid behov byta leverantör.

3.5.2 Anslutningskostnad och nätavgift

Kostnaden för att ansluta en villa till det kommunala stadsnätet består av en anslutningsavgift, som är en engångsbetalning. Anslutningsavgiften baseras på byggkostnaden för villaanslutningen, utifrån den prissättningsmodell som ServaNets styrelse beslutar om. Vid en lägre byggkostnad betalar kunden en lägre anslutningsavgift och tvärtom. Anslutningsavgiften uppgår vanligtvis till 19 900 kr alternativt 24 900 kr (kontantpris). 19 900 kr kan sägas utgöra bolagets grunderbudande. Kunden ansvarar normalt även för grävning från tomtgränsen till husväggen, men ServaNet kan ibland erbjuda kompletta anslutningar för ett tilläggspris från 3 000 kr. För att kunden ska få tillgång till fibernätet efter anslutningen så krävs ett aktivt nätavtal, som för närvarande kostar 179 kr i månaden. Priserna ovan (som är inklusive moms) gäller just nu, men kan komma att ändras av ServaNets styrelse i framtiden.

Det faktum att Sundsvall Elnät och ServaNet ska skapa förutsättningar för fastighetsägare i hela kommunen att ansluta till stadsnätet, samtidigt som verksamheten ska bedrivas på affärsmässiga grunder, innebär i många fall en problematik för fiberutbyggnad på landsbygden. Eftersom landsbygden präglas av att relativt få människor bor utspridda på relativt stora områden

⁴¹ ServaNet. Servanet är Sveriges till ytan största stadsnät.
<http://www.servanet.se/pages/om-oss> (Hämtad 2017-03-03)

så blir byggkostnaden per anslutning ofta så stor att det inte är möjligt att ansluta kunder utifrån ServaNets erbjudanden. Fiberutbyggnad kan ibland möjliggöras om kunderna är beredda att ansluta till en högre anslutningsavgift än 24 900 kr, men ofta är byggkostnaderna så pass stora att det krävs externa bidrag för att kunna genomföra projekten.

3.5.3 Bolagsstyrningen

Sundsvalls kommun styr Sundsvall Elnät genom bolagsordningen och ägardirektiven, som har antagits av kommunfullmäktige. Enligt ägardirektiven så ska Sundsvall Elnät bl.a. skapa förutsättningar för fastighetsägare i hela kommunen att ansluta sig till stadsnätet. Det framgår även att verksamheten ska bedrivas utifrån ett långsiktigt hållbart perspektiv och på affärsmässiga grunder. Samtliga styrelseledamöter utses av kommunfullmäktige.

Sundsvalls kommun styr ServaNet, tillsammans med övriga ägarkommuner, genom bolagsordningen, som har antagits av kommunfullmäktige. Det tas för närvarande även fram ägardirektiv för bolaget. Av bolagsordningen så framgår det bl.a. att ServaNet vid behov ska bygga ut det befintliga svart-fibernätet på uppdrag av ägarna. Sundsvalls kommunfullmäktige utser tre styrelseledamöter, inklusive ordförande.

3.6 Kommunens roll i bredbandsutbyggnaden

Bortsett från fiberutbyggnaden som sker i Sundsvalls kommuns regi, genom de kommunala bolagen, så har kommunen en roll som planläggare, ägare av mark och tillståndsgivare (t.ex. för eventuella bygglov som kan krävas i samband med utbyggnaden). Bredbandsutbyggnaden på landsbygden sker i stor utsträckning utanför planlagt område, där kommunen inte är ägare av mark eller vägar. Dessa ägs främst av lokala markägare och staten (Trafikverket).

Den kommunala lantmäterimyndigheten i Sundsvall handlägger lantmäteriförrättningar inom kommunens geografiska område. För att kunna anlägga bredbandsnät så krävs i regel tillgång till annans mark. Det kan i många fall lösas genom frivilliga markupplåtelseavtal mellan berörda fastighetsägare i området (s.k. nyttjanderätt). Tillgången till mark kan även lösas genom s.k. ledningsrätt, som skapas genom lantmäteriförrättning (som i det här fallet kallas för ledningsrättsförrättning). Myndigheten utreder förutsättningarna för ledningsrätt och fattar beslut om detta, och besluten kan överklagas till Mark- och miljödomstolen.⁴²

3.7 Hur stort är investeringsbehovet?

År 2014 genomförde konsultföretaget EY (tidigare Ernst & Young), på uppdrag av Sveriges Kommuner & Landsting, IT & Telekomföretagen, Svenska

⁴² Lantmäteriet. Ledningsrätt. <http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Andra-fastighet/Tillgang-till-annans-mark/Ledningsratt/> (Hämtad 2017-02-07)

Stadsnätetsföreningen (SSNf) och Skanova, en studie i syfte att kartlägga hur stora investeringskostnader som återstår för den svenska fiberutbyggnaden. Detta med utgångspunkt i marknadssituationen och regeringens bredbandsmål. I studien uppskattas kostnaderna för att bygga fiber till 80, 90 och nära 100 procent av alla hushåll och företag i Sverige. Nära 100 procent innebär att den totala tillgången närmar sig denna andel, men att *samtliga* byggnader i Sverige sannolikt inte kommer att fiberanslutas i realiteten.⁴³

Tillgång nationellt	Investeringskostnad (accessfiber)
80 %	29 miljarder kr
90 %	40 miljarder kr
Nära 100 %	55-60 miljarder kr

Källa: EY (2014). *Framtida Fiberinvesteringar i Sverige*, s. 22

Tillgång Västernorrlands och Jämtlands län	Investeringskostnad (accessfiber)
80 %	1,1 miljarder kr
90 %	1,5 miljarder kr
Nära 100 %	2,2 miljarder kr

Källa: EY (2014). *Framtida Fiberinvesteringar i Sverige*, s. 36

Av studien framgår att de återstående investeringskostnaderna (utifrån fibertillgången år 2013) för att bygga fiber till 80 procent av Sveriges hushåll och företag uppgår till 29 miljarder kr. För 90 procent uppgår kostnaderna till 40 miljarder kr och för nära 100 procent behövs 55-60 miljarder kr i ytterligare investeringar.⁴⁴ För Västernorrlands och Jämtlands län behövs 1,1 miljarder kr i ytterligare investeringar för 80 procent, 1,5 miljarder kr för 90 procent och 2,2 miljarder kr för nära 100 procent.⁴⁵

Investeringskostnaderna ovan gäller endast s.k. accessfiber (passiv och aktiv utrustning fram till byggnaderna). Utöver detta så krävs det, enligt studien, uppskattningsvis investeringar om minst 10 miljarder kr i s.k. transportfiber för att nå 90 procent tillgång till fiber nationellt. Transportfiberutbyggnad kommer att krävas i både glesbygd och tätort, men det kan även bli aktuellt med kapacitetsförstärkningar i det befintliga stamnätet.⁴⁶

Kostnaderna som uppskattas för den aktuella fiberutbyggnaden i studien är försiktiga. Beroende på vem som bygger, samt hur och vart det byggs, kan dessa kostnader komma att bli högre.⁴⁷

⁴³ EY (2014). *Framtida fiberinvesteringar i Sverige*, s. 3

⁴⁴ Ibid, s. 22

⁴⁵ Ibid, s. 36

⁴⁶ Ibid, s. 22

⁴⁷ Ibid.

3.7.1 Investeringsbehov för Sundsvalls kommuns landsbygd

Sundsvall Elnät och ServaNet har sammanställt den pågående och planerade fiberutbyggnaden på kommunens landsbygd (utifrån Post- och telestyrelsens definition av glesbebyggda områden, d.v.s. utanför tätorter och småorter) för perioden 2017-2020, och hur många fiberanslutna hushåll som detta bedöms generera. Flera av de arbetsställen som finns i dessa områden är registrerade på samma adress som ett hushåll, och bolagens erfarenhet är att nästan alla privatpersoner som bedriver verksamhet i hemmet väljer att inte ansluta sig som företagskunder. Sundsvall Elnät och ServaNet har därför valt att enbart uppskatta antalet *hushåll* som kommer att fiberanslutas inom ramen för den pågående och planerade utbyggnaden. Operatörerna IP Only och Zitius har delat med sig av motsvarande information över projekt som de för närvarande planerar på kommunens landsbygd.

Sundsvall Elnäts och ServaNets beräkningar (som bygger på uppskattningar och bedömningar om den fortsatta utvecklingen) visar att cirka 300 hushåll utanför tätorter och småorter kommer att kunna anslutas till det kommunala stadsnätet till år 2020 utan ytterligare ekonomiskt stöd. Det skulle innebära att cirka 68 procent av hushållen utanför kommunens tätorter och småorter har tillgång till fiber och därmed bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Cirka 1460 hushåll, 32 procent, skulle därmed sakna tillgång till fiber.

Fiberutbyggnad	Anslutningar (hushåll)	Kommentar
Redan utbyggda områden	590	Statistik från PTS
Beslutade projekt i Landsbygdsprogrammet (ServaNet och MSB byafiber)	800	
Pågående/planerade projekt kopplat till Dig_2020 (ServaNet)	500	
Pågående/planerade projekt i olika faser (Zitius och IP Only)	850	
Möjlig fiberutbyggnad utan ytterligare ekonomiskt stöd (ServaNet)	300	
Totalt	3040 av totalt 4500 (68 %)	Statistik från PTS
Återstående hushåll	1460 av totalt 4500 (32 %)	

Sundsvall Elnät och ServaNet har utifrån sammanställningen ovan beräknat behovet av ekonomiskt stöd för att kunna ansluta 90, 97 och 100 procent av hushållen utanför tätorter och småorter i kommunen till stadsnätet. Behovet gäller för nya projekt, vilket innebär att redan beslutad fiberutbyggnad inte omfattas. Bidraget behövs för att täcka byggkostnaderna *utöver* projektens ordinarie intäkter i form av kundernas anslutningsavgifter och nätavgifter, samt intäkter från de tjänsteleverantörer som levererar bredbandstjänster till

kunderna. Det ekonomiska stödet är på så vis en förutsättning för att hushåll och företag i vissa glesbebyggda områden överhuvudtaget ska kunna ansluta till stadsnätet. Fiberutbyggnaden förutsätter, precis som vanligt, ett intresse hos de berörda fastighetsägarna att ansluta sig utifrån ServaNets ordinarie prissättningsmodell (som beslutas av styrelsen).

Anslutningsgrad (%)	Anslutningar	Återstående anslutningar	Ekonomiskt stöd (investeringsbidrag)
90	1010	450	70 miljoner kr
97	1310	150	90 miljoner kr
100	1460	0	>150 miljoner kr

För att 90 procent av alla hushåll utanför Sundsvalls kommuns tätorter och småorter ska kunna anslutas till det kommunala stadsnätet (d.v.s. ytterligare cirka 1010 hushåll, utöver de som är fiberanslutna idag eller som sannolikt kommer att fiberanslutas) så behöver Sundsvall Elnät (nätägaren) cirka 70 miljoner kr i tillskott, utöver ordinarie intäkter. För 97 procent (cirka 300 hushåll ytterligare) så krävs det totalt cirka 90 miljoner kr i tillskott.

För att 100 procent av alla hushåll utanför tätorter och småorter ska få tillgång till fiber så bedöms behovet av ekonomiskt stöd uppgå till minst 150 miljoner kr. Kostnaden per anslutning ökar därmed drastiskt ju färre hushåll som återstår. Detta beror på att det finns ett fåtal mycket glesbebyggda områden med särskilt långa avstånd till befintlig fiberinfrastruktur (s.k. vita fläckar). Dessa områden omfattar totalt cirka 150 hushåll.

Det är viktigt att betona att beräkningarna och resonemangen ovan ska ses som mycket grovt uppskattade bedömningar, som utgår från dagens förutsättningar. Bredbandsutvecklingen är bl.a. beroende av efterfrågan på fiber, privata bredbandsoperatörers intresse att investera i glesbebyggda områden och eventuella förändringar i det statliga bredbandsstödet eller nya politiska beslut inom bredbandsområdet. Det är särskilt svårt att beräkna anslutningsgraden 100 procent, då det självklart finns hushåll och företag som väljer att inte ansluta till fiber, trots erbjudande om detta. *Möjligheten* att ansluta till fiber kan då vara ett bättre sätt att mäta hushållens och företagets tillgång.

Sammanställningen ovan visar att det är ytterst tveksamt om kostnaderna för att ansluta de sista tre procenten på landsbygden kan anses vara rimliga, sett till den potentiella samhällsnytta som det bedöms innebära. Här kan istället möjligheten till alternativa, trådlösa bredbandstekniker behöva undersökas. Observera att målet för bredbandstillgången alltså innebär att 95 procent av alla hushåll och företag *i kommunen* ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Syftet med sammanställningen ovan är enbart att ge en bild av investeringsbehovet på kommunens landsbygd specifikt.

4 Prioriterade områden och åtgärder

I syfte att öka utbyggnaden av snabbt bredband på landsbygden för perioden 2017-2020, och därmed bidra till att nå målet att 95 procent av alla hushåll och företag i kommunen ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020, så prioriterar Sundsvalls kommun följande tre områden:

- Främjande av bredbandsutbyggnad på landsbygden.
- Utbyggnad av regionalt ortssammanbindande fibernät.
- Utbyggnad av nya fibernät på landsbygden.

Under respektive område så finns det en åtgärd eller ett antal åtgärder som beskriver kommunens insatser och aktiviteter för den aktuella perioden.

4.1 *Främjande av bredbandsutbyggnad på landsbygden*

För att säkerställa tillgången till snabbt bredband på landsbygden så behöver både lokala initiativ och satsningar från etablerade bredbandsoperatörer uppmuntras och tas tillvara. Sundsvalls kommun är positiv till byanätsmodellen och ser den som ett komplement till kommersiell utbyggnad. Det är viktigt att kommunen bidrar till att öka intresset för fiberutbyggnad, skapar förutsättningar för dialog mellan aktörer och stöttar ideella krafter som arbetar för bättre bredbandstillgång i glesa områden.

4.1.1 Landsbygdsutvecklare/bredbandslots

Sundsvalls kommuns landsbygdsutvecklare, tillika bredbandslots, tillhör koncernstabens⁴⁸ avdelning för strategisk samhällsutveckling. Bredbandslotsen är kommunens kontaktperson för bredbandsfrågor på landsbygden och ska inom ramen för sitt uppdrag:

- Verka för ökad tillgång till snabbt bredband på landsbygden, i första hand i form av fiberoptik.
- Aktivt stötta boende, företag, föreningar och andra verksamma på landsbygden i bredbandsfrågor, och fungera som länk mot berörda kommunala förvaltningar och bolag. Detta genom att medverka på informationsmöten, svara på frågor, lämna råd och vid behov lotsa t.ex. fiberföreningar till rätt instans i kommunen.
- Medverka till extern samordning av bredbandsutbyggnaden på landsbygden, genom dialog med länsstyrelsen, andra statliga myndigheter, landstinget, andra kommuner, privata bredbandsoperatörer etc.
- Främja kommunens interna samordning av bredbandsutbyggnaden på landsbygden, t.ex. kopplat till samförläggning av fiber vid kommunala grävprojekt.

⁴⁸ Kommunstyrelsens förvaltning i Sundsvall.

- Ha mycket god kunskap om nationella, regionala och lokala bidragssystem och hur de kan användas för att öka tillgången till snabbt bredband på landsbygden.

4.1.2 Beviljande av kommunal borgen

Sundsvalls kommunfullmäktige beslutade den 30 maj 2016 att kommunen, efter prövning av varje enskilt fall, kan bevilja fiberföreningar kommunal borgen för de lån som föreningarna måste ta i väntan på att beviljat bidrag betalas ut. Bakgrunden är att bankerna troligtvis ställer krav på säkerhet för att låna ut pengar till föreningarna, samtidigt som banklån i många fall är en förutsättning för att klara likviditeten under byggtiden (då bredbandsstödet alltså betalas ut i efterhand).

Borgensåtagandet får högst uppgå till det bidragsbelopp som föreningen har beviljats från bidragsgivande myndighet, och gäller som längst till och med en månad efter att bidraget har betalats ut. Kommunstyrelsen ansvarar för att handlägga och besluta om ansökningar om kommunal borgen för utbyggnad av snabbt bredband på landsbygden. En förutsättning för att en ansökan ska prövas är att föreningen har lämnat in följande underlag:

- Gällande registreringsbevis och stadgar.
- Kopia på beviljat bidrag från bidragsgivande myndighet.
- Projektansökan med ekonomisk kalkyl över projektet inklusive intyg som stärker den privata finansieringen i projektet.

4.1.3 Finansiering av kartunderlag till fiberföreningar

Vid anläggning av bredbandsnät så behövs ofta tillgång till annans mark. Det kräver ibland beslut om ledningsrätt (se punkt 3.6). Kartunderlaget på landsbygden är många gånger bristfälligt och inaktuellt, vilket vid ansökan om ledningsrätt kan resultera i kostnader för den kommunala lantmäterimyndigheten för att förbättra kartunderlaget, för fältarbete och tillhörande arbete för uppdatering av fastighetsregisterkartan. Dessa kostnader för att utreda förutsättningarna för ledningsrätt betalas av den sökande, vilket kan påverka en fiberförenings möjlighet att få ned projektets kostnader och därmed möjligheten att bygga fiber där kommersiella förutsättningar saknas.

I syfte att underlätta för fiberföreningar i Sundsvalls kommun att anlägga fibernät på landsbygden så åtar sig kommunstyrelsen att, vid ansökan om ledningsrätt, finansiera kostnaderna för att förbättra kartunderlaget (enligt ovan). Kommunstyrelsen åtar sig även att bekosta leverans av kartunderlag från befintlig fastighetsregisterkarta från lantmäterimyndigheten till fiberföreningar, även då föreningarna inte ansöker om ledningsrätt. Åtagandena gäller enbart då den sökande är en fiberförening (ekonomisk förening) utan vinstsyfte, som planerar att anlägga ett byafibernät som hushåll och företag kan ansluta till. Kommunstyrelsen finansierar en fiberförenings kostnader

för att förbättra kartunderlaget (vid ansökan om ledningsrätt) samt leverens av kartunderlag från befintlig fastighetsregisterkarta upp till högst 50 000 kr. Några fördelar med ledningsrätt är att den gäller tills vidare och oberoende av ägarbyten, kan överlåtas samt redovisas på fastighetsregisterkartan.⁴⁹

4.2 Utbyggnad av regionalt ortssammanbindande fibernät

4.2.1 Genomförande av Dig.2020

Projektet Dig.2020 är Västernorrlands satsning för att nå breddbandsmålet att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.⁵⁰ Genom projektet så byggs under fyra år ett strategiskt, regionalt ortssammanbindande fibernät i länet. Nätet ska vara öppet, robust, redundantly och operatörsneutralt. Projektet finansieras till hälften av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Övriga medfinansierare utgörs av Länsstyrelsen Västernorrland och länets kommuner. Projektet samverkar även med insatser från Landsbygdsprogrammet 2014-2020, vilket innebär att de statliga breddbandsstöden kompletterar varandra.⁵¹

Projektets övergripande mål för år 2020 är att:

- Minst 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- Alla kommuner i länet ska ha ett öppet, robust och operatörsneutralt nät.
- Alla fasta offentliga arbetsställen ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.⁵²

Sundsvall Elnät är Sundsvalls kommuns medfinansierare och stödmottagare för Dig.2020. ServaNet ansvarar bl.a. för byggnation, drift och underhåll av de fibernät som byggs i kommunen. Hushåll och företag kommer inte att fiberanslutas inom ramen för själva projektet, då denna finansiering enbart avser utbyggnad av de ortssammanbindande sträckorna. Projektet bidrar däremot indirekt till att fler byar längs med de aktuella sträckorna kommer att kunna fiberanslutas. Exempel på ortssammanbindande sträckor som kommer att byggas i Sundsvalls kommun inom ramen för Dig.2020 är:

- Sörfors-Njurunda
- Norrhassel-Stöde-Viskan.

⁴⁹ Lantmäteriet. Jämförelse mellan nyttjanderätt och ledningsrätt.

<http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Andra-fastighet/Tillgang-till-annans-mark/Jamforelse-mellan-nyttjanderatt-och-ledningsratt/> (Hämtad 2017-02-07)

⁵⁰ Projektet påbörjades före regeringens revidering av breddbandsmålet för år 2020.

⁵¹ Länsstyrelsen Västernorrland. Bredband som binder samman länet!

<http://www.lansstyrelsen.se/Vasternorrland/Sv/om-lansstyrelsen/eu-och-internationellt/vara-projekt/dig2020/Pages/default.aspx>

⁵² Ibid.

4.3 Utbyggnad av nya fibernät på landsbygden

Åtgärderna nedan beskriver principerna för den kommunala utbyggnaden av nya fibernät på Sundsvalls kommuns landsbygd för perioden 2017-2020.

4.3.1 Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund

ServaNet ska i första hand bygga och driftsätta nya fibernät på landsbygden på enbart kommersiell grund. Projekten finansieras av privata intäkter i form av anslutningsavgifter, nätavgifter samt intäkter från de tjänsteleverantörer som levererar tjänster via fibernätet. Kostnaden för att ansluta till stadsnätet bestäms utifrån den prissättningsmodell som bolagets styrelse beslutar om (baserat på byggkostnaden) och uppgår vanligtvis till 19 900 kr alternativt 24 900 kr (kontantpris). På landsbygden försvåras detta p.g.a. stora avstånd och låga kundunderlag, som är kostnadsdrivande faktorer i projekten. Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund är beroende av betalningsviljan hos kunderna i området, och kan ibland möjliggöras om de är villiga att ansluta sig till en högre anslutningsavgift än 24 900 kr. Kostnaden riskerar dock att bli orimligt hög, varför detta alternativ sällan fungerar i glesa områden.

Lokalt engagemang kan i många fall bidra till att öka intresset för fiber i byn och minska byggkostnaderna, och därmed möjliggöra fiberutbyggnad i glesa områden. Det måste inte nödvändigtvis handla om engagemang i föreningar (såsom fiberföreningar eller vägföreningar) utan räcker ofta med att de som bor och verkar i samma område går ihop och tillsammans informerar om de många fördelar som fiber innebär, samlar in intresseanmälningar, hjälper till att teckna markupplåtelseavtal med berörda markägare och kanske gräver en sträcka själv (t.ex. fram till ett befintligt fiberstråk). Sänkta byggkostnader i projektet innebär större möjligheter för kunderna att kunna ansluta sig till stadsnätet utifrån ServaNets ordinarie erbjudanden.

Om ServaNet bedömer att fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund inte är möjligt i ett visst område så ska bolaget undersöka möjligheten till fiberutbyggnad genom något av de alternativ som beskrivs nedan, d.v.s. genom statligt bredbandsstöd eller kommunal medfinansiering.

4.3.2 Fiberutbyggnad genom statligt bredbandsstöd

För områden på landsbygden där ServaNet inte kan bygga och driftsätta nya fibernät på enbart kommersiell grund ska bolaget sträva efter att genomföra projekt med statligt bredbandsstöd från Landsbygdsprogrammet 2014-2020. Projekt som beviljas stöd kan genomföras. De ansökningar som inte beviljas kan eventuellt gå vidare till nästa beslutsomgång. Om ServaNet bedömer att ett område på landsbygden, där fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund inte är möjligt, har förutsättningar för att beviljas statligt bredbandsstöd så ska bolaget, genom Sundsvall Elnät (som i egenskap av delägare och nätägare utgör stödmottagare), ansöka om detta.

Utöver att ServaNet själv initierar projekt med utgångspunkt att söka statligt bredbandsstöd så ska bolaget samverka med fiberföreningar som har börjat förbereda för fiberutbyggnad genom stödet, och som vill att bolaget ska ansvara för byggnation och drift av fibernätet. En förening kan alltid, oavsett storlek, föra dialog med ServaNet om att ta över projektet. Om ServaNet bedömer att projektet har förutsättningar för att beviljas statligt bredbandsstöd så kan bolaget teckna avtal med fiberföreningen om övertagande. En förutsättning för att projektet ska kunna genomföras är att bidraget beviljas.

Om avtal tecknas så kan föreningens roll exempelvis vara att fortsätta skapa engagemang och intresse för fiberutbyggnad, samla in intresseanmälningar, teckna markupplåtelseavtal med berörda markägare etc. ServaNet ansvarar bl.a. för projektering, ansökan om statligt bredbandsstöd, byggnation, drift och underhåll. Sundsvall Elnät blir nätägare. Konceptet utgör en kommunal helhetslösning för fiberföreningar på landsbygden. Fördelarna med den s.k. byanätsmodellen, såsom god lokalkännedom och möjlighet att engagera de som bor och verkar i området, finns kvar samtidigt som kompetens och erfarenhet inom fiberutbyggnad tillförs projektet. Projektets likviditet säkras dessutom, något som annars kan vara en utmaning för en förening eftersom beviljat stöd betalas ut i efterhand.

4.3.3 Fiberutbyggnad genom kommunal medfinansiering

För områden på landsbygden där ServaNet inte kan bygga och driftsätta nya fibernät på enbart kommersiell grund eller genom statligt bredbandsstöd ska bolaget genomföra projekt med kommunal medfinansiering. Dessa projekt medfinansieras i övrigt av privata medel i form av anslutningsavgifter, nätavgifter samt intäkter från de tjänsteleverantörer som levererar tjänster via fibernätet. Sundsvalls kommun medfinansierar fiberutbyggnad med högst 25 miljoner kr totalt per år. Medel tas från utdelning som Stadsbacken AB⁵³ lämnar till kommunen årligen, och som bolagets årsstämma fattar beslut om. Den kommunala medfinansieringen förutsätter därför att stämman årligen, för perioden 2017-2020, beslutar om denna utdelning till kommunen.

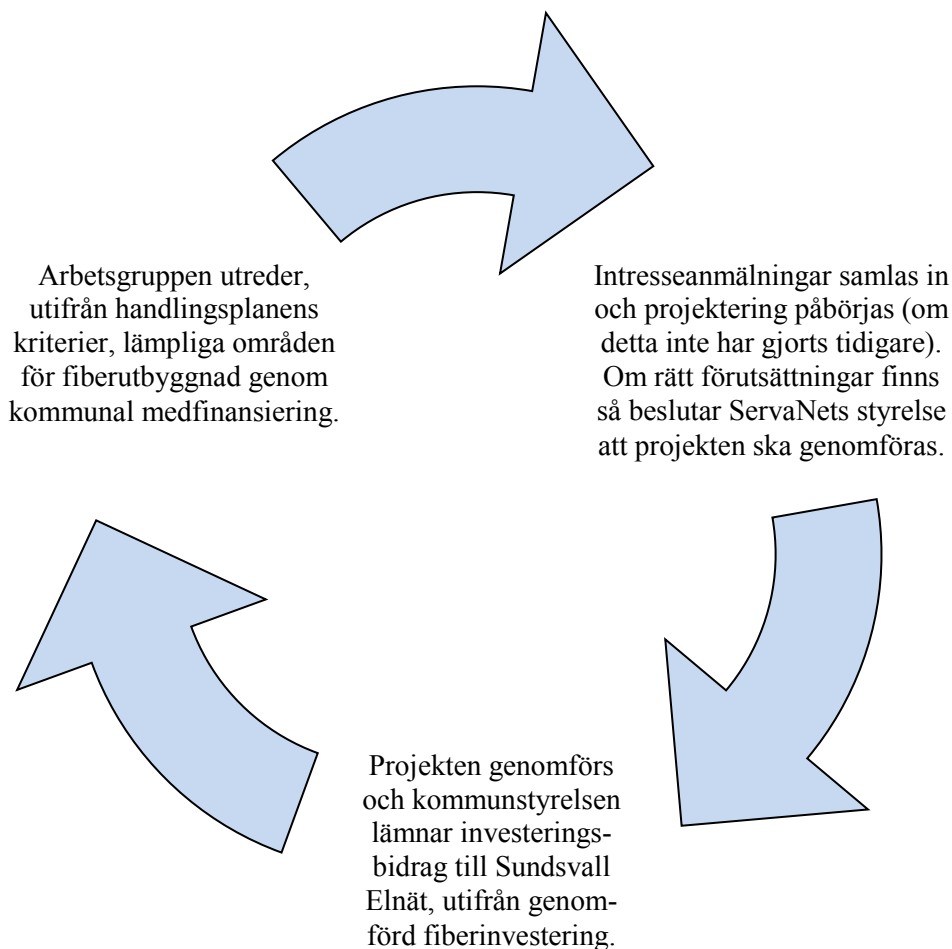
Kommunstyrelsen lämnar därefter årligen investeringsbidrag till Sundsvall Elnät (nätägaren), utifrån de faktiska fiberinvesteringar som har genomförts i de berörda områdena. Dock, som framgår ovan, högst 25 miljoner kr totalt per år för den aktuella perioden. Följande kriterier och villkor gäller för den kommunala medfinansieringen:

- Den avser enbart nya områden på landsbygden, utanför tätorter, där ingen annan aktör erbjuder fiberutbyggnad till rimliga priser.

⁵³ Moderbolaget i Sundsvalls kommuns bolagskoncern.

- Enskilda anslutningar eller tillkommande anslutningar i områden med befintligt fibernät avses inte.
- Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund eller genom statligt bredbandsstöd ska först ha prövats eller undersökts noggrant.
- Den gäller enbart när byggkostnaden per anslutning överskrider den nivå som ServaNets styrelse beslutar om för att kunna erbjuda fiber till marknadsmässiga priser (dock inte om byggkostnaden är högre än 90 000 kr per anslutning).
- Områden där Sundsvall Elnät har ansökt om, men inte har beviljats, statligt bredbandsstöd för fiberutbyggnad prioriteras först, och där-efter utgör högst antal anslutningar, högst anslutningsgrad och lägst byggkostnader kriterier för i vilken ordning områden ska prioriteras.
- Anslutningsgraden ska uppgå till minst 50 procent.
- Kommundirektören har genom delegation rätt att besluta om medfinansiering för områden där byggkostnaden överskrider 90 000 kr per anslutning, inom tätbebyggda områden samt för områden där kriteriet om 50 % anslutningsgrad inte uppnås om det föreligger särskilda skäl.

En arbetsgrupp med representanter från koncernstaben, Sundsvall Elnät och ServaNet utreder från år till år vilka områden som bör byggas ut genom den kommunala medfinansieringen, enligt skissen nedan.

5 Åtgärdslista

Tabellen nedan visar en överblick av handlingsplanens åtgärder och vilken aktör eller vilka aktörer som ansvarar för genomförandet. Samtliga åtgärder ska genomföras löpande under den aktuella perioden (2017-2020) och ska följas upp årligen med start år 2018 (se punkt 2.6).

Åtgärd	Ansvar	År
Landsbygdsutvecklare/bredbandslots	Kommunstyrelsen	2017-2020
Beviljande av kommunal borgen	Kommunstyrelsen	2017-2020
Finansiering av kartunderlag till fiberföreningar	Kommunstyrelsen	2017-2020
Genomförande av Dig.2020	Sundsvall Elnät AB ServaNet AB	2017-2020
Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund	Sundsvall Elnät AB ServaNet AB	2017-2020

Fiberutbyggnad genom statligt bredbandsstöd	Sundsvall Elnät AB ServaNet AB	2017-2020
Fiberutbyggnad genom kommunal medfinansiering	Kommunstyrelsen Sundsvall Elnät AB ServaNet AB	2017-2020